

روابط اجتماعی

از نگاه قرآن

عبدالهادی مسعودی

(عضو هیئت علمی دانشکده قرآن و حدیث)

www.ketab.ir

سید اسد مسعودی، عبدالهادی، ۱۳۴۲ -
عنوان: پند اور نصیحت اجتماعی از نگاه قرآن / عبدالهادی مسعودی.
مشخصات: رقم: ۲۱۱، سلسلہ علمی فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاہر: ۲۱۱

ISBN: 978 - 964 - 493 - 771 -

وضیعت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامہ: ص. ۱۱۱.

موضوع: اخلاق اجتماعی -- سنیہ -- قرآنی

موضوع: روابط اجتماعی -- جنبہ علمی مذہبی -- اسلام

ردہ بندی کنگرہ: ۱۳۹۳/۴۶۹/۳/۱۰۳

ردہ بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۹

شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۵۲۳۰۳

www.ketab.ir

روابط اجتماعی از نگاه قرآن

مؤلف: عبدالهادی مسعودی (عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث)

ویراستار: مصطفی پورنجاتی

مصحح: سید علی اکبری

پدیده خورشید: علی نقی نگران، سید هاشم شهرستانی

پرسشنامه: سید علی نقی نگران، بیت الاحدیت

ناشر: سازمان نشر و ترویج قرآن و حدیث

چاپ: اول / ۱۳۹۳

چاپخانه: دارالحدیث

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۸۲۰۰ تومان

سازمان نشر و ترویج قرآن و حدیث

پوششگاه قرآن حدیث

دفتر مرکزی: قم، میدان شهدا، خیابان معلم، پلاک ۲۵ - تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۵۲۳ - فاکس:

۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۵۷۱ / ص.پ ۴۴۶۸ / ۷۱۸۵

نمایشگاه دائمی علوم حدیث (قم، خیابان معلم) تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۴۴۵ - فروشگاه شماره

«۲» (قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف پلاک ۱) تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۸۴۲۳۰۹ /

۰۲۵ - ۳۷۸۴۲۳۱۰

فروشگاه شماره «۳» (شهر ری، حرم حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام) تلفن:

۰۲۱ - ۵۵۹۵۲۸۶۲

فروشگاه شماره «۴» (مشهد مقدس، چهار راه شهدا، ضلع شمالی باغ نادری، معراج) تلفن:

تجاری گنجینه کتاب، طبقه همکف: ۰۳ - ۲۲۴۰۰۶۲ - ۰۵۱۱

<http://darolhadith.ir>

darolhadith.20@gmail.com ISBN: 978 - 964 - 493 - 771 - 2

* کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۱	پیش‌گفتار
	درآمد
۱۵	مفهوم و زمینه روابط اجتماعی
۱۷	گستره ارتباط اجتماعی
۱۸	قرآن و روابط اجتماعی
۲۰	قرآن و نخستین واحد اجتماعی
۲۱	عبادت‌های اجتماعی اسلام
۲۳	آثار روابط اجتماعی
۲۵	نعمت برادری
۲۶	شفاعت در آخرت
۲۷	عزت و اقتدار
۲۸	نشاط روحی و سعادت
	اصول حاکم بر روابط اجتماعی
۳۲	اصل اول: برابری و برادری
۳۳	اصل دوم: خوش... بودن
۳۵	اصل سوم: به یاد دیگران بودن

۶ □ روابط اجتماعی از نگاه قرآن

- ۳۷ اصل چهارم: هوشیاری
- ۳۹ اصل پنجم: صداقت و وفاداری
- ۴۰ اصل ششم: رفق و مدارا
- ۴۱ اصل هفتم: ادب
- ۴۲ اصل هشتم: آراستگی
- ۴۳ اصل نهم: کاستن از نامهربانی
- ۴۴ اصل دهم: پاکی ارتباط

۱. همیاری اجتماعی

- ۴۹ بنیاد سهولت در اجتماع اسلام
- ۵۳ یاری دادخواست
- ۶۰ برآوردن نیاز مؤمن
- ۶۲ پشتیبانی
- ۶۴ کمک به مصیبت‌زدگان

۲. همدلی و ایثار

- ۶۵ قلۀ والایی
- ۶۷ ارزشمندترین ایثار
- ۶۸ پیامد ایثار در رابطه اجتماعی
- ۷۲ ادب ایثار

۳. همراهی، مدارا و نرمی

- ۷۵ درآمد
- ۷۷ مدارای زبانی
- ۷۹ اقتضای حکمت

فهرست مطالب □ ۷

۸۰ خورشید و باد

۸۱ شتر رمیده

۴. احسان

۸۴ چرا احسان؟

۸۵ محبوب خدا

۸۶ پریشانی

۸۹ گونه‌های احسان

۵. حلم و بردباری

۹۲ عرصه بردباری

۹۴ راهکار یگانه

۹۶ اسوه‌های بردباری

۹۸ مرز بردباری

۶. عفو و گذشت

۱۰۱ سرای اصطکاک

۱۰۲ انتقام و پیامد آن

۱۰۴ پاداش گذشت

۱۰۶ عفو زیبا

۱۰۸ گذشت سامان‌دهنده

۷. خیرخواهی و راهنمایی

۱۱۱ روش خیرخواهی

۱۱۸ برخورد با نصیحت و خیرخواهی

۱۲۲ نکته

۸. همشینی

۱۲۶	درآمد
۱۲۶	جا گشودن
۱۲۷	ادب ورود
۱۳۰	از جا برخاستن
۱۳۱	نجوا نکردن
۱۳۴	ریدر ارتباط همشینی
۱۳۵	یک سال
۱۳۷	همشینی
۱۴۰	همشینی با الما
۱۴۲	همشینی با فرمان

۹. سخنی

۱۴۵	اهمیت زبان و سخن
۱۴۷	کاربردهای زبان و سخن در زندگی
۱۵۰	کاربرد نیکوی زبان
۱۵۲	بدگویی
۱۵۵	نرمی و شیرینی سخن

۱۰. پیروی و فرمان‌پذیری

۱۵۷	درآمد
۱۵۸	کسانی که باید از آنها پیروی کرد
۱۶۱	۱. پیامبران
۱۶۴	۲. امامان
۱۶۷	گسترش فرمانبرداری

فهرست مطالب □ ۹

۱۶۹	نکته
۱۷۲	آنان که شایسته فرمان بری نیستند
۱۷۲	کافران
۱۷۵	مناجاتان
۱۷۷	زنان و بزرگان گمراه کننده
۱۸۰	زیادتهای نامتعارف

۱۱. ارتباط علمی

۱۸۳	ارزش ارتباط علمی
۱۸۵	افراد شایسته رابطه علمی
۱۸۹	ارتباط علمی کوتاه منافع
۱۹۰	نقد دادههای علمی
۱۹۱	آداب ارتباط علمی
۱۹۱	ادب یادگیرنده
۱۹۷	ادب یاددهنده
۱۹۹	ادبی دیگر
۲۰۱	نکته

۱۲. همسر داری

۲۰۶	اصول حاکم بر خانواده
۲۰۷	۱. مودت و رحمت
۲۰۷	۲. اخلاق نیکو
۲۰۸	۳. تربیت دینی
۲۰۹	۴. ادای حقوق
۲۱۱	۵. استمداد از غیب

□۱۰ روابط اجتماعی از نگاه قرآن

۲۱۲	آسیب‌شناسی خانواده
۲۱۳	الف. عوامل بیرونی
۲۱۳	۱. تحمیل
۲۱۴	۲. ازدواج در سن پایین
۲۱۵	۳. ازدواج خویشاوندی
۲۱۶	۴. مهریه سنگین
۲۱۶	ب. عوامل مرتبط با شوهر
۲۱۶	۱. ازاد بودن همسر
۲۱۷	۲. بی‌دینی
۲۱۸	۳. به‌خستگی
۲۱۸	۴. بی‌تدبیر
۲۱۹	۵. تنوع‌طلبی
۲۲۰	۶. ارتباطات ناروا و نگرش
۲۲۱	ج. عوامل مربوط به زن
۲۲۱	۱. کفران نعمت
۲۲۱	۲. آزار دادن شوهر
۲۲۲	۳. انتظارات بی‌جا از شوهر
۲۲۳	۴. تنوع‌طلبی و خیانت
۲۲۴	۵. مدارا نکردن با شوهر
۲۲۵	کتابنامه
۲۲۹	فهرست آیات
۲۳۷	فهرست روایات

پیش‌گفتار

پیوندها، آوندها و از برای تغذیه درخت تناور جامعه‌اند. اجتماع انسانی برای ادامه حیات و پیشرفت، به دوستی‌ها و رابطه‌ها، نیازمند است و سرسبزی و نشاط جامعه در پیرو حفظ این رابطه‌ها و سالم‌سازی و بهبود و رشد همیشگی آن‌هاست. پیوندها، رسته و وسیعی از رفتارهای جمعی و کردارهای دوسویه و چندوجهی را از پیوستگی دو همسر تا همبستگی دو ملت دربر می‌گیرد. در این گستره پهنه، آنچه می‌تواند یاریگر ما در برقراری ارتباط سالم و مستوار باشد، تکیه کردن به داشته‌های مشترک انسانی است. اگر پیوندی انسانی را از دست داشته‌ها و سرمایه‌های مورد اتفاق هر دو سوی پیوند شکل گیرد، سلامت مانایی و پایداری ارتباط را به ارمغان می‌آورد و بوستان روابط عالی با فرقی گل‌های خوشبوی محبت می‌کند. این داشته‌ها و سرمایه‌ها مشترک، ریشه در سرشت پاک انسان دارند و بر پایه خرد فردی و جمعی بنا نهاده شده و از سوی ادیان الهی تأیید و تقویت می‌شوند. آدمیان در ارتباط هم و هنگام هم‌نشینی و هم‌سختی، به مدارای خردمندانه، همراهی و نرمی، بردباری و عفو و گذشت و خیرخواهی و راهنمایی یکدیگر نیاز مبرم دارند. انسان‌ها از طریق همیاری اجتماعی، یاری رساندن به یکدیگر

در کارهای نیک، همدلی، همدردی، احسان و ایثار و نیز دانش آموزی و رابطه علمی می‌توانند تا قله و الایی‌ها برآیند و سر به آسمان کرامت بسایند. همه این‌ها می‌تواند در کوچک‌ترین نهاد اجتماعی (خانواده) به مثابه هسته اولیه جامعه شکل گیرد و در عرصه پهناور اجتماع نمود یابد.

افزون بر این روابط عرضی و میان‌اجتماعی، ما نیازمند رابطه طولی و هدایت‌پذیری از یک سو و رهبری و راهنمایی از سوی دیگر هستیم تا کلیت جامعه در مسیری مستقیم و به سوی هدفی درست روانه شود؛ در این همه، نیازمند آموزش‌های شخصی و همگانی، و درستی رابطه یادگرفته و یاددهنده است. اسلام به عنوان برترین دین جهانی، و قرآن به عنوان خردمندانه‌ترین کتاب آسمانی، بر این همه تأکید کرده‌اند و راهکار و زمینه تحقق این همه را بیان داده‌اند. نوشته پیش رو، تلاشی بس خرد و کوچک برای ارائه بخشی از آموزه‌های وحیانی در این باره است که بیشتر آن نو و برخی بازآفرینی پژوهش‌های پیشین است؛ تلاشی که به شرط مقبول افتادن، می‌تواند ادامه یابد و مباحثی دیگر مانند مشاوره، وفای به عهد، امانتداری، تواضع و فروتنی، عدالت و حتی ارتباط‌های مالی و تجاری مانند اجاره، بیع، مضاربه و ارتباط‌های شغلی و کاری را بکاود.

در پایان، از حضرت آیت‌الله ری‌شهری که با تألیف کتاب *سنگ‌میزان اهل بیت (علیهم‌السلام)*، زمینه کار را فراهم و با تألیف کتاب *سنگ‌میزان الحکمه*، این خرده‌پژوهش را مانند بسیاری از پژوهش‌های دیگر و امداد آن و ترجمه نیکویش، به قلم توانای استاد شیخی نمودند، از عبارات فرهنگ و ارشاد اسلامی و به‌ویژه معاون محترم قرآن و عترت، جناب حجة الاسلام والمسلمین حمید محمدی که پشتیبانی از این طرح را به عهده داشتند، و نیز ناظر و ناقد بزرگوار اثر، جناب حجة الاسلام

پیش‌گفتار □ ۱۳

دکتر علی راد، معاون پژوهشی پژوهشکده تفسیر اهل بیت (علیهم‌السلام) و ویراستاران، نمونه‌خوانان و حروف‌نگاران گرامی و دیگر کسانی که میمی‌ارجمند در تدوین این اثر دارند، تشکر و قدردانی می‌کنم و از خداوند می‌خواهم که همه ما را از خادمان همیشگی قرآن و اهل بیت بر رحمت قرار دهد و به بهشت جاویدش درآورد.

عبدالهادی مسعودی

تیرماه ۱۳۹۲، نیمه شعبان ۱۴۳۴

www.ketab.ir